

Откъс от „Първият рожден ден” от Теодора Димова

Една сусамена питка, маслини, бучката козе сирене, което беше купил от търговеца сутринта, сушените смокини също, гозбата с варива и нахут, дървените лъжици, опрени една до друга върху общата чиния, красиво извезаната покривка от лен, която им бяха подарили, и восъчната свещ върху пръстения, неравен под, Мариам нарежда нещата едно по едно с плавни, малко забавени движения, все още не е възвърнала напълно моминската си гъвкавост, а изпитанията и несгодите са я направили по-вглъбена, по-притихнала, и това ранно, почти внезапно здрачаване, и този толкова къс ден, в който се навършва една година от раждането на детето им

Само една година измина, Мариам, а какво ли не ни сполетя, и ето ни сега бежанци в египетската земя, в това селце в покрайнините на древния гесемски град Он, наистина, юдейско, пълно с наши единоверци, но все пак чуждо, египетските юдеи отдавна вече не говорят юдейски, поколение след поколение са го забравили почти напълно, и не четат вече свещените писания на нашия език, но все пак са опазили вярата на предците ни и Божиите наредби, чисти и сърдечни хора са те, приеха ни с отворено сърце, затова и останахме при тях, от всички градове и села, през които минахме в Египет, тук ни приеха най топло, посочиха ни тази запусната къща, дадоха ни необходимите неща за домакинството, да можем да се храним, да се грижим за детето ни и ние сме благодарни, но все пак сме на чуждо място, благодарни сме за подслона, сламените рогозки и глинените съдове, за дървеното корито, в което ти, Мариам, къпеш детето ни и переш повивките му, и не знаем докога ще живеем тук, ангелът ми каза в онази свирепа нощ, че трябва да останем тук, докле ми се яви отново, но ето вече година мина, може да останем още много дълго, може и да е завинаги, Мариам, зная, че се противиш на тази мисъл, но може и да е завинаги. Тъгуваш за Галилея и за Назарет. Излизаш пред къщичката и искаш да видиш плавните очертания на хълмовете, потънали в зеленина, просторната долина в подножието на Тавор, от която се виждат чак хребетите на Кармил, лозята с натежали от сок гроздове, търсиш храстите с разцъфнали цветя, вековните маслинови горички и смокиновите насаждения, погледът ти жадува за сянката на олеандрите и наровете, на кипарисите и жасминовите храсти, търси дивното уханье

на пролетта и прозрачния въздух. А тук очите ти няма на какво да се спрат, Мариам. Загубихме представа за разстоянията, за близкото и далечното поради еднообразието на природата, тук има само червеникава камениста пръст и никакви растения, Мариам, никакви храсти дори, само тези сухи, бодливи треви. Вчера ми се стори, че забелязвам в далечината дърво, тръгнах към него, стори ми се, че е близко, но то се оказа на един час път, какво беше дървото, Йосифе? Непознато за мен, не много високо, с почти бял ствол, с дебели, тлъсти, лъскави листа. Олеандър? Не, непознато за нас, Мариам, не е акация, нито явор, нито сикомора дори, беше необичайно сред тази разпукана от сушата земя да има зелено дърво, Мариам, сред тази пустош от тръни и бурени, тръни и плевели, тръни и змии, Мариам, все едно, че за точно тази пустош Бог е казал на Адам, че с пот на челото ще обработва земята, за да изкарва прехраната си, все едно, че точно тази пустош е проклятието на Бога към греха, Мариам, само напуканата, пясъчлива, изсушена почва, от процепите ѝ понякога изпълзват змии, къси и тънки, стрелкат се и свистят в неподвижния въздух, най-опасното е да не ги настъпим и трябва винаги да внимаваме, когато сме навън, Мариам, особено в любовния им период, когато се оплитат на кълба и още по-диво и сухо свистят. Да, тъгувам за възвишенията и хълмовете на Галилея, Йосифе, за успокояващия ветрец привечер, за плоския покрив на къщата ни, на който през горещите нощи изнасяхме рогозките си и заспивахме под обсипаното със звезди небе, за изобилието на аромати, за цветовете и храстите, които напролет разцъфтяват и превръщат хълмовете в градини, тъгувам за зелените равнини и долини, за прозрачния въздух, за нежната паяжина на тамарисковите дървета, за поляните с пъстри цветя, с поникналите житни посеви, за прохладата на ливанските кедри по йерусалимските улици, за гукането на гургулиците в дърветата, Йосифе, особено следобед, по пладне, когато всичко е застинало в горещината като в очакване, спокойното им, упойващо, милващо гукане, и гъските, които важно се разхождат из двора, и гълъбите, които прелитаха, и усойките като живи сапфири се стрелкаха над храстите, и пурпурната верига на планината Кармил, и белите каменни къщи, Йосифе, и кладенеца с бистра вода и градините около него с портокали и нарове, тъгувам за всичко това. А тук само пясъчливата египетска равнина, най-много някой бодлив храст, тук-там като по чудо поникнало дърво и както ти каза – дори не можем да определим колко е далеч, защото погледът се уморява и замрежда от монотонната червеникава пустиня, уморява се и се привежда надолу, Йосифе, измества се навътре в тъга. Жив Господ Бог наш да даде да се върнем в родната си земя, Мариам. Но да не мислим сега за това, Йосифе, да почакаме, докато синът ни се събуди и заедно с него да седнем около празничната покривка, която сложих върху камилската кожа, ще кажем молитвата си за благодарност за

първата изминала година от неговото раждане, ние не сме езичници, Мариам, че да празнуваме! Само приближените на омразния Ирод възприеха от римляните веселието около рождените дни, за да им докажат лакейството си и това, че харесват привычките им, да, Ирод възстанови Соломоновия храм, украси го със злато и алабастър, и мрамор, изгради пътища и дворци под влиянието на окупаторите и построи хиподруми за тяхното увеселение, но всички помним как той нареди да убият първата му жена Мариамна и нейния брат първосвещеника, защото бяха обичани и почитани от народа, затова сърцето му се изпълни със завист срещу тях и после не успя да потуши скръбта си по Мариамна и я удави в срамни гощавки, блудство и оргии, удави я в кървища и убийства, да не говорим сега за Ирод, Йосифе, ние ще празнуваме, когато синът ни излезе от детството си, когато стане юноша, така е, Йосифе, а сега ние само с благодарност ще отбележим първата година от неговото раждане. Само една година, а през какво ли не минахме, Йосифе. Ще си припомним с молитва пак и пак, за кой ли път, събитията, които ни съпътстват, удивлението и трепета пред тях, и думите на най-различни непознати хора, думи, които събирам и скътвам дълбоко в сърцето си и ги мисля, и ги премислям, и ги запомням, и гадая какво означават, това е нашата радост и веселие, нашата утеха – припомнянето на случките, когато всичко започна и още споделянето на скромната ни трапеза, козето сирене, смокините, нара, изпечената на жарта питка, тя още е топла.